

ה'תשפ"ג, יום ראשון, ט"ו באדר א"ת, תשפ"ג

שבת

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

למסורת אמת לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר
גיליון
נג
תשפ"ג

פרשת וארא

אור להכיות הלב של איש ישראל
בעור מאד עד לב השמים לה'
יחברך, ואין סוף ואין תכלית לתשוקתו

לבב חכמה

מושגים בחסידות

סוד תיקון המשפט על ידי צדקה

קלקול המשפט ותיקונו / צדקה תיקון המשפט
/ מיוזג הגבורות בחסידים / סוד נתינת צדקה
קודם התפילה

כבר נתבאר במאמרים הקודמים שלזכות למדריגת התפילה שהיא בבחינת 'כלי זיינו של משיח' צריך להקדים לה שמירת הברית, וגם תיקון הדעת כדי לידע איך ללחום ולהשתמש עם חרב התפילה, והנעשה על ידי [מידת] המשפט שהוא עמודא דאמצעייתא.

והנה, כדי לבנות ולתקן את מידת המשפט, צריך ראשית לזהר שלא לקלקלו. וקלקולו, באופן הפשוט ביותר, נעשה על ידי חוסר זהירות בענייני 'חושן משפט'. ולכן יש להזהר ראשית כל, מלהיכשל ליטול שלא כדון את הפרוטה של חבירו (וכפאמרו של ראב"ן להסדיר הנדע רבי געצ"א אודות כונת המשפט של תורה זו: "היטן עינעמס קאפיקט") שכן, הזהירות הפשוטה בדיני ממונות, גם היא משפיעה עמוקות למידת המשפט שבנפש.

תיקון המשפט באופן סגולי מצד שורשן של הדברים, מגלה רביה"ק שהוא על ידי מצוות צדקה. שכן, מהותה של המשפט הוא שנטל מן החייב ונותן ומזכה את הזכאי, והרי שמהותה היא שהוא "מוריש לזה ומעשיר לזה", וזוהי הריגם מהותה של 'צדקה', שנטל ממנו ומוריש את עצמו ונותן לחבירו ומעשירו.

עומק הדברים מבואר בליקוטי הלכות: הענינים הם בסוד הדין מצד צמצום השפע שלהם, ואילו העשירים הם בסוד החסד מצד ריבוי השפע שנשפע להם. ויש למוזג את החסדים עם הגבורות, בסוד מידת המשפט - עמודא דאמצעייתא, סוד התפארת שכללה משניהם. והנעשה על ידי מצוות צדקה שהעשיר נותן להעני.

ולזה גופא, שהעשיר יתן צדקה להעני, מוכרח העשיר להשתמש עם מידת המשפט במובנו הפשוט; 'לשפוט את עצמו' האם כך אכן ראוי שלעצמו יהיה ריבוי של שפע, ואילו לחבירו העני יחסר השפע לגמרי. והרי שעל ידי המשפט אכן יזכה לצדקה, ומאידיך בזה גופא עוסק ומתקן את מידת המשפט.

ובכן נעשה גם בדעת העני ענין תיקון המשפט כלפי הנהגת השי"ת אתו. שכן, על ידי הצדקה שנותן לו העשיר, הרי הוא מסלק בכך את התרעומת והמרירות שיש להעני מצד שחסר לו שפע.

זוהי אפוא סוד מצוות נתינת צדקה קודם התפילה, כדי להכשירו ולזכותו לדרגת התפילה שתהא בבחינת כלי זיינו של משיח ויוכל לכבוש באמצעותה כל מלחמותיו.

"ועל ידי מה זוכה לבחינת משפט? על ידי צדקה. שעל ידי צדקה אווזין במידת המשפט ... שמוריש לזה ומעשיר לזה. וכשנותן צדקה הוא בבחינת 'זה ישפיל' שמחסר ממנו, ובבחינת 'זהה ירים' שמעשיר לעני. נמצא, שאווחי על ידי זה במידת משפט. ובשביל זה צריך להפריש צדקה קודם התפילה, כדי שיוכל לכלכל דבריו במשפט, שיהא קולע אל השערה ולא יחטיא" (ליקוטי מוה"ר, ב.)

עם לבבי אשיחה

לא איכפת לי...

הדרך לגרש מחשבות שאינן רצויות, אינה במלחמה חזיתית, אלא בהתעלמות רגועה.

ר' מנחם: ומה עושים בינתיים, עד שזוכים להזדכך ולהיטהר? הרי בינתיים מגיעים המחשבות והדמיונות ורוצים למשוך אותי אל עבר פי פחת. ואני עומד ונבוכ: אם לא אלחם בהם, הרי הם יטמאו ויודדו אותי. ואם אלחם בהם, הרי אף יתגברו יותר. האם אין איזושהי עצה איך להתמודד איתם, כל זמן שהם עדיין מטרידים את המוח והלב?

רבי שמחה: יש ויש! ואני מציע לך לקרוא את המילים הבאות בתשומת לב, כי טמון כך מפתח נפלא איך להתמודד בצורה מופלאה, עמוקה ופשוטה, עם כל שלל הדמיונות והבלבולים, מכל סוג שהוא. והרי לך לשון רבינו:

"אדרבא, אם רוצה להיות ירא ה', ורוצה להתפלל, ואינו רוצה באלו המחשבות רעות - צריך שלא להשגיח עליהם כלל, ושלא יקפת ליה מה שעומדים לפניו! ורק יעשה את שלו במה שהוא עוסק, בתורה או תפילה או משא ומתן, ולא ישגיח עליהם כלל".

ר' מנחם: מה הכוונה "לא יכפת ליה", הרי חייב להיות איכפת לי מהמחשבות הנוראות האלו ולגרשם? הרי אני מצווה ועומד "ולא תתורו אחרי לבבכם", כיצד מותר לי להתעלם מהם?

רבי שמחה: אדרבא ואדרבא, דווקא בגלל שאנחנו מחויבים לגרש את המחשבות הרעות, אנחנו חייבים ללמוד את הדרך איך להסיח את הדעת מהם, מבלי להתרגש מהם יותר מדאי. שכן, רק כך נצליח להינצל מהם.

רבינו מביא כאן דוגמא נפלאה, כיצד להתמודד עם מחשבה טורדנית טיפשית: "וכמו ששמעתי מעשה באחד שבשעה שעמד להתפלל היה מזדמן ועומד לפניו בדמיונו עכו"ם ערל, והיה לו יסורים גדולים מזה, וכל מה שרצה להתגבר ולסלק המחשבה, התגברה עליו יותר. ויעץ לו חכם, שלא יקפת ליה, ויעמוד העכו"ם, ואף על פי כן יעשה את שלו ויתפלל, ובהו יסתלק ממנו".

מי שמטרידה אותו מחשבה דמיונית שעומד מולו גוי עם צלם בעת התפילה - הדרך היחידה להיפטר מהדמיון השטותי הזה, הוא לא להתרגש. להשאיר את הגוי על עמדו, ולהמשיך להתפלל... ודווקא אז יסתלק הגוי משם. משא"כ אם יתחיל להיאבק בכח עם הדמיון, ילך הדמיון ויתגבר עד שהוא עלול לראות שם לא גוי אחד בכתחילה, אלא קבוצה שלימה של גוים מפחידים...

וכך גם עם כל המחשבות - הדרך הטובה ביותר לסלקם, היא להתעלם מהם!

ר' מנחם: כשלמדתי השבוע חומש-רש"י והגעתי לפסוקים של מכת צפרדע, הרגשתי שהמלחמה שלי עם המחשבות, היא ממש כמו המלחמה עם הצפרדע...

רבי שמחה: וואס איז?

ר' מנחם: למדתי את דברי רש"י על הפסוק "ותעל הצפרדע": "צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים". והרגשתי שממש כך קורה אתי בעת התגברות המחשבות שאינן טובות; אני מנסה להילחם איתם, אך ככל שאני מכה בהם, הם מתיזים נחילים נחילים, ומתגברים יותר ויותר.

רבי שמחה: אכן, רבינו כותב כך בפירוש, שכשהאדם מנסה להילחם בכח עם מחשבותיו שאינן טובות - הן מחשבות של הרעורים רעים, הן מחשבות של עצבות ומרה שחורה, הן שאר מחשבות שאינן רצויות - אזי ככל שנלחם איתם יותר, הרי הם מתגברים ביתר שאת ויתר עז רח"ל.

ר' מנחם: ברוך שכיוונתי! היכן כותב זאת רבינו? תוכל להראות לי בפנים?

רבי שמחה: הנה הספר 'ליקוטי מוה"ר'ין לפנינו, הבה נקרא כאן בתורה ע"ב. רבינו מדבר כאן על היצר הרע המגושם של רוב העולם, שמבלבל אותם בדמיונות ומחשבות שאינן טובות. וכותב: "ובוודאי מי שמתגברים עליו אלו הדמיונות, קשה לו מאד להינצל מהם, ולהעבירם ממחשבתו. וכל מה שמתגבר ומנענע חזק ראשו הנה הנה, מתגברים עליו הדמיונות אלו יותר ויותר. כי זה טבע וסגולת של אלו היצרים הרעים המזוהמים - כל מה שרוצים להתגבר על אלו המחשבות, יותר ויותר הם מתגברים. כי הוא כמו שאדם בורח מן הדין, ומסתכל מן הצד כלאחר יד על זה הדבר שבורח ממנו, ואזי הדבר הזה מתגבר עליו ביותר, כי לא הסיח דעתו מזה, רק אדרבא שמתסכל בכל פעם לאחוריו על זאת המחשבה, והבן זה. וכמו שידוע לכל מי שנלכד בזה, ויש לו אלו המחשבות, רחמנא ליצלן" (ליקוטי מוה"ר, עב).

ר' מנחם: נו, אז מה עושים? גיוואלד, זה הרי נורא ואיום; אתה מכה במחשבות, והם מתגברים עליך בכפלי כפליים. וכי אין תקנה לכך?!

הרי אנו עומדים עתה בימי השובבי"ם, בהם עוסקים במיוחד בתיקון עינינו קדושה. חייבת להיות על כך עצה.

רבי שמחה: הנה, הבה נמשיך ונקרא את הקטע שבסוף התורה: "על כן עיקר התקנה, מי שכבר נלכד בזה, ויש לו אלו המחשבות, הן הרעורריות, הן הרעורריות עבודה זרה חס ושלו, אין לו תקנה, רק שיקדש ויטהר גופו, כדי שיוזכר ויטהר דמיו. וילך אצל חכם האמת, ויורה לו דרכי התשובה, דרכי החכמה, עצות נכונות על כל דבר. אז ייכנע לבבו הערל, ושב ורפא לו. אבל כל זמן שעדיין לא נתקדש ונטהר גופו, אין שום תקנה מה שמתגבר ומתאמץ ויש לו יסורים גדולים לסלק המחשבה, כי יותר ויותר הם מתגברים כנ"ל".

סוד קריאת שמע שעל המטה

והנה, י"ב שבטי י-ה הם 'שבעים' נפש של בית יעקב, שהם מושרשים ב'שבעים' פנים של תורה. ולכן, כשהאדם כולל ע"י קריאת שמע שעל המיטה את נשמתו בנשמת י"ב שבטי י-ה, זוכה להתגלות חדשה מתוך ה'שבעים' פנים של תורה. שזהו סוד מה שאנו מבקשים בברכת המפיל "והאר עיני פן אישן המות", שיאיר ה' עיניו באור התורה.

"וכשזוכה שעל ידי השינה תהיה נכללת נשמתו בשנים עשר שבטי י-ה, שהם מושרשים בשבעים פנים של תורה שהם שבעים אנפין נהירין, אזי זוכה על ידי השינה לנשמה חדשה להתגלות חדשה בתורה, כי הנשמה נתחדשת בשעת שינה בתוך האמונה שהיא בחינת קריאת שמע בבחינת 'חדשים לבקרים רבה אמונתך', ומי שזוכה יכול להשיג בשעת שינה התגלות חדש בתורה, כמו שמצינו בכמה צדיקים שהשיגו השגות גדולות בשעת שינה" (שם).

ה. "כי על ידי שקורין קריאת שמע ומקבלין על עצמן עול מלכות שמים, על ידי זה הוא מפריש את נשמתו מנשמת ערב רב, וכולל נשמתו בשנים עשר שבטי י-ה, שעל ידי זה נכנעים ובורחים ממנו ההרהורים" (שם).

ברכת המפיל:

ה. ולכן אנו מבקשים בברכת המפיל: "ותהי מיטתי שלימה לפניך", שכן, כפי שביארנו - ע"י קריאת שמע שעל המטה בכוונה, כולל האדם את נשמתו ב"ב שבטי י-ה. שהם סוד מיטה שלימה, כמו שנאמר ביעקב אבינו "שהייתה מיטתו שלימה" (רש"י, ויחי מז, לא) שלא היה פסול בזרעו, והיו כל הי"ב שבטים קדושים וטהורים.

תיקון הקריאת שמע:

א. על ידי שהאדם קורא "שמע" ו"ברוך שם", שיש בהם יחד י"ב תיבות, הרי הוא כולל את נשמתו ב"ב שבטי י-ה, ובוהו הוא ניצול מהרהורים רעים, הבאים מצד הקליפה, שעומדת זה לעומת זה כנגד קדושת השבטים.

ב. והנה, מאחר שעיקר התגברות הקליפה, לטמא ולהכשיל את האדם בהרהורים רעים וכו', הוא בלילה - לכן תיקנו לנו חכמינו ז"ל לקרוא פסוקים אלו של קריאת שמע לפני השינה.

ג. "זהו הוא בחינת קריאת שמע שעל המטה, כי עיקר תיקון השינה הוא להניצל מהרהורים רעים, כמו שאנו מתפללין ומבקשים מה' יתברך בברכת המפיל קודם השינה ו'אל יבהלני רעיוני וחלומות רעים והרהורים רעים'. כי זה ידוע שעיקר התגברות פגם הנ"ל דהיינו פגם תאות ניאוף הוא בבחינת שינה, ועל כן צריכין קודם השינה להכניע אלו ההרהורים. ובשביל זה תיקנו לנו חכמינו ז"ל קודם השינה לקרות קריאת שמע שעל המטה, שהוא תיקון גדול מאד לפגם תאוה הנ"ל כמבואר בכתבים" (ליקוטי הלכות, קשעה"מ א).

אמירת וידוי:

ה. מאחר שב'קריאת שמע שעל המטה' מפרידים את הנשמה מנשמות הערב רב ונכללים בנשמות שבטי י-ה, לכן מתוודים על העוונות. "כי כל העוונות והחטאים הם באין מהשבעים מידות ותאוות רעות של השבעים אומות שהם אנפין חשוכין, שהם ההיפך משבעים פנים לתורה. ועל כן קודם השינה מתוודין על העוונות ומבקשין מה' יתברך כפרה עליהם, כדי להפריש נשמותינו מנשמות ערב רב מהשבעים אומות שמהם באין כל החטאים, כדי שיוכלו נשמותינו לעלות ולהיכלל בנשמות שנים עשר שבטי י-ה, שהם בחינת שבעים אנפין נהירין בחינת שבעים פנים לתורה" (שם).

נהמת לב

קריאת שמע שעל המטה בכוונה גדולה

וְאֶזְכָּר לְקִרְוֹת קְרִיאת שְׁמַע שֶׁעַל הַמֵּטָה בַּקִּדְשָׁה
גְּדוֹלָה וּבְמִסִּירַת נַפְשׁוֹ וּבְכַוֵּנַת הַלֵּב בְּאַמַּת בְּרֵאוֹי, בְּאַפְן
שְׁאֵזְכָּר לְחֶרֶג כָּל הַמַּחְבְּלִים וּמִזִּיקִין וְכָל הַסְטָרִין אוֹחֲרִינִין
עַל יְדֵי קְרִיאת שְׁמַע שֶׁעַל הַמֵּטָה. וְאֶזְכָּר שֶׁתְּכַלֵּל נַפְשִׁי וְרוּחִי
וְנִשְׁמַתִּי בְּתוֹךְ כְּלָלִיּוֹת נַפְשׁוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וּבְתוֹכָם תַּעֲלֶה נַפְשִׁי עִמָּהֶם אֲלֵיךְ בְּשַׁעַת שְׁנִיתִי. וְתִתֶּיךָ נַפְשִׁי
פְּקוּדָה וּמְסוּרָה בְּיַדְךָ לְבַד. כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב: "בְּיַדְךָ אֶפְקִיד
רוּחִי, פְּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת".

תולדות חייו הקדושים של גאון עוזנו מוהרנ"ת ז"ע

ע"פ ספר 'כאש ובמים' באדיבות מכון 'תולדות צבי' • מעבד ע"י הר"ר דוד דגן

טב העולם

סודות הגאולה

הקדושה של הרב רבי נתן ז"ל בימים לא כבירים, נגבו ונאבדו הכתבים הקדושים של 'מגילת סתרים' הנ"ל, ועדיין לא נודע מקומם איו, וחבל על דאבדין". אולם העותק שבידי רבי נפתלי שרד.

בהוספות למגילת סתרים (לפי כת"ר רבי זלמן הרב מפודביקה נכדו של רבי יודל ומלמודי מוהרנ"ת, בהעתקת רבי אלטור מטפליק), עליהם לא חלה אזהרת רבינו שלא לגלותם, מובא: "אשרי מי שיתחזק באמונה יתירה בימים אלו, ופעם אחת שמועתי שאמר, שעל משיח יהיה מחלוקת גדול ויאמרו: "זהו משיח"!".

עוד נכתב שם: "כלל הדבר, אף על פי שעבר מה שעבר מהגלות קרוב לאלפיים שנה ואנו מצפים בכל יום שיבוא, אף על פי כן, אם יתמהמה, חכה לו, בוא יבוא לא יאחר, אף על פי שכלו כל הקיצין בוא יבוא בוודאי, ויהיה יפה ונאה מאוד, אשרי הזוכה לזה, שיתחזק באמונה אז".

כשנשאל פעם רבי נפתלי היכן עומדים הדברים כעת, השיב לשואל בשאלה "הוגה אתה בספרו של רבינו? כך קיבלנו מפה קדשו 'כשיתקבל ספרי בעולם אפשר להתכונן למשיח'".

לאחר מכן בהוראת רבינו ברמזים וראשי-תיבות בקונטרס המכונה 'מגילת סתרים', בתוספת אזהרה שלא להעתיק ומכל שכן שלא להדפיסם, למרות שהדברים נכתבו באופן שמי שלא קיבל בעל-פה את הדברים אין ביכולתו לפענחם. גם רבי נפתלי רשם את הדברים הנוראים שנשמעו אז.

לאחר מכן שאל מוהרנ"ת את רבינו "רבי, אמת שמה ששמענו מכם הוא טוב ויפה, אך מתי יתקיים?" ענה רבינו ואמר: "אבל הסיפור בעצמו מזה הוא דבר גדול מאוד. כשבא עניין זה לתוך שיחה בזה העולם, מה שהיה גנוב בחדרי-חדרים, זה בעצמו הוא דבר גדול מאוד!".

חולם מוהרנ"ת את הדברים: "אשרינו שזכינו לשמוע דברים גנוחים כאלה אשר לא נשמעו מעולם!" (ימי מוהרנ"ת, א).

באותו מעמד עדיין לא סיים רבינו לגלות להם את כל סדר השתלשלות ביאת הגואל. שלוש שנים לאחר מכן, ביום שישי ח' באב תקס"ט, שמעו מפיו פעם נוספת דברים על סדר הגאולה. גם הפעם העלה מוהרנ"ת את הדברים על הכתב בשפת סתרים.

העותק שהיה אצל מוהרנ"ת נגב, כפי שמעיד רבי נחמן מטשעהרין ב'ימי מוהרנ"ת' שם: "ואחר הסתלקותו

יום ראשון, ה' באב תקס"ו. רבינו יצא למסע לעבר הערים מדבדיקה וטשעהרין, כשאליו מצטרפים מוהרנ"ת, רבי נפתלי, חתנו של רבינו רבי יוסף, ועוד שני חסידים מטפליק.

בדרך הבחינו הנוסעים בגודל 'קווקים' רוסיים. פתח רבינו הקדוש והחל לגלות סודות נעלמים על העתיד להתרחש במדינת רוסיה בשנים הבאות ועד ביאת המשיח. ולא רק על ממלכת רוסיה נסובו דבריו, אלא על כל אשר יעבור על ישראל באחרית הימים. רבי נתן ורבי נפתלי יושבים משתאים; במשך שעותיים תמימות מגלה רבינו את המאורעות העתידיים לקרות עם ישראל באחרית הימים.

את דבריו חתם בהוראה למוהרנ"ת ורבי נפתלי: "אל תספרו את הדברים ששמעתם לאיש". והוסיף: "שהאחרים לא יספרו - לזאת אדאג אני".

מאוחר יותר, כששוחח מוהרנ"ת עם רבי יוסף, התברר לו שאינו זוכר דבר מלבד המילים "א בים מיט גילדערנע בלעטער" (אין עם עלי זה), ואילו שני החסידים מטפליק לא זכרו מאומה.

מוהרנ"ת עצמו לא הצליח לזכור את רוב הדברים, וגם לא העלה אותם על הכתב מיד. את המעט שזכר כתב

בעקבותיהם של החסידים בדורות שעברו

ותשחק ליום אחרון

כבר מהיותו ילד קטן גדל משה'לע - אשר לימים ייקרא ר' משה ברסלב'ער - בבית מוהרנ"ת. גם אחיו זאנוויל גדל עמו בבית קדוש זה. ואכן גדלו והצליחו וגם עשו פרי, וכל רואיהם הכירום כי גידולי קודש המה.

בימי נעוריו של ר' משה, סיפר לו ר' נתן סיפור ארוך, בה רמז לו על כל ימי חייו, וכל מה שיעבור עליו. בסוף דבריו, כאשר סיים את הסיפור, הפטיר מוהרנ"ת ואמר: "ולבסוף עוד יכניסו לך משהו". ר' משה ראה והבין היטב כי מדובר בסיפור שלו בעצמו, ואכן כך היה, בכל ימי חייו ראה שוב ושוב איך דברי מוהרנ"ת חיים וקיימים, ומדבריו לא נפל דבר ארצה, כאשר סיפר כן היה.

בסוף ימיו, עקב הקור הקשה שבימי החורף, היה מחסור בדגים בעיר מגוריו - טשעהרין, וכמעט לא היה מי שזכה לקנות דגים לשבת. התאמץ אחד מתושבי העיר והשתדל עבורו, עד שמצאה ידו והשיג דגים, ובערב שבת בא האיש אל ר' משה שמח. דפק על הדלת, ונכנס עם הדגים אשר הביא לו, ואמר לו בשמחה: "ר' משה הצלחתי להשיג עבורכם דגים לשבת, ועתה הנה הבאתי אותם, לכבוד שבת קודש". לתדהמתו, כאשר שמע ר' משה את דבריו, נשתנו פניו, כי הבין היטב למה הדבר מרמז. והלה עומד ומשתאה.

כבר ביום ראשון, התחיל להכין עצמו היטב ליום אשר הכין עצמו כל ימיו, ככלל אנ"ש אשר יום המיתה לא מש מזכרונו, ובפרט בעת אשר כבר עומד ממש קרוב אליה. באותו היום נודע לו' אהרן קיבליטש'ער שמועה רחוקה על פטירת אחיו הגדול ר' אברהם ז"ל מכבר, אשר נתקרב יחד עמו לרבינו בילדותם, על כן בא לעיר מגורי אחיו - טשעהרין, וכמנהגו נהג גם עתה שבהיותו בטשעהרין ביקר אצל ר' משה ברסלב'ער ושמע ממנו דיבורי התעוררות והתחזקות בעבודת ה'.

בעת ביקורו, ביקש ממנו ר' משה לילך לר' נייחא נכד ר' אבאל'ע, ולומר לו: "היות שהיום יש לו יארצייט, על כן הוא רוצה להודיע לו את אשר שמע מרבו מוהרנ"ת ז"ל, שכמו שנהוגים העולם ללמוד משניות לעילוי נשמת הנפטר, כן ראוי ללמוד תורה בליקוטי מוהר"ן לעילוי נשמתו". ר' אהרן הלך בשליחותו, והודיע זאת לר' נייחא.

ויהי ערב, ליל שני - ליל ראש חודש שבט, ראהו יושב והוגה כל הלילה בליקוטי מוהר"ן תורה ר"ג, כשהוא חוזר ושונה הרבה את התיבות 'אתה סתר לי - מצר תצרני', עיין בפנים. ובאותו יום שני - א' לחודש שבט נפטר ר' משה זכרונו לברכה. ת.נ.צ.ב.ה.

ר' משה ברסלב'ער ז"ל

בנו של ר' יוסל בעדער אשר הבטיחו מוהרנ"ת לגדל את בניו עבור הטובה שעשה עמו בחממו את המקוה בשבילו בחצות הלילה. ר' משה היה מגדולי וחשובי תלמידי מוהרנ"ת, ואף שימשו. אף שלא היה גר ברסלב זכה לכינוי 'ברסלב'ער', על שהיה דבוק מאוד ברבינו ז"ל בכל ענייניו.

השכר המופלא לעמידה בנסיון!

שלדעתו, עדיף להימנע מלקנות, למרות שהוא חסום בתכלית החסימה...

היה לי קשה לקבל את דבריו והלכתי לשאול את ה'דיין' - הרב של החסידות שלי, ובאמת הוא לא ראה בכך שום בעיה.

בדרכי לחנות, כשהייתי רגע לפני הקנייה פגשתי את חברי הטוב. סיפרתי לו שדיברתי עם דיין פלוני, והוא אמר לי שאין בכך שום בעיה, ואני אכן עומד לקנות מחשב. אך חברי הציע לי ברגע האחרון, לנסות לשאול רב חשוב אחר בקהילה שלנו, ואני הסכמתי לשמוע עוד דעת תורה בעניין. הלכתי יחד עם החבר לאותו רב, והוא ניסה לשכנע אותי להימנע, ולא להתחיל להתעסק עם כל הטכנולוגיה המסוכנת כל כך.

'אתה צודק שאין בכך שום בעיה, לכאורה', אמר לי אותו רב, 'אבל אני מכיר כבר עשרות אברכים שקנו מכשיר חסום לגמרי, והיום הם נראים איך שנראים. היום זה כאן ומחר רוצים רק להוסיף עוד משהו ואז...'

'תדע לך' - הוסיף אותו רב - 'היישמח משה' מביא (פרשת בשלח), שכל נסיון שהאדם עומד בו, הרי הוא זוכה אחר כך להארה רוחנית והתקרבות לה'. תתחזק ואל תקנה!'. הוא הפציר בי. ואז אכן החלטתי שאני לא קונה, ויהי מה.

מעשה זה היה ביום חמישי. ביום ראשון לאחר מכן קבלתי שיחה לטלפון מקו כלשהוא, ובו שיחה מאחד מרבני ברסלב בנושא כלשהוא, עניין שעמד על הפרק אותה עת.

אין לי שום דרך להסביר את מה שאירע. אבל ברגע שסיימתי להקשיב בצימאון עצום לאותה שיחה, החלטתי שאני חייב לדעת 'מה זה ברסלב'. כך זה התגלגל במהירות עוד ועוד, עד שזכיתי וקבעתי את מקומי בין אנשי הצדיק.

לאחר תקופה פגשתי את אותו רב, והודיתי לו על כך שאכן זכיתי ל'אור רוחני גדול' בזכות ההתגברות. לא חפצתי לספר לו מהו אותו אור לו זכיתי, כי חששתי שהוא ימנע אותי מההתקרבות, אבל אני בתוכי קישרתי הכל לאותה עמידה בניסיון.

כל האברכים בחבורה פערו את פיהם בתדהמה לשמע סיפורו של ר' יואל. וגם אני חשבתי שאני מבין עכשיו משהו שהיה קשה לי כבר זמן רב.

נזכרתי, שכשר' יואל התקרב לרבי, הוא סבל ממניעות עצומות, אך בעניין הקושיות שיש בדרך כלל למקורבים ראיתי שהוא לא סובל בכלל. להיפך, כל השיחות החריפות שברוך כלל מכבידות על המקורבים היו אצלו התענוג הכי גדול. הרשיתי לעצמי לקשר גם את החידוש הזה לאותה התגברות.

אכן, זכה ר' יואל לאור רוחני גדול, 'אור האורות' של הנחל נובע מקור חכמה!

לתיבת ההודעות של המערכת הגיעה הודעה מיהודי תושב חו"ל, המבקש לספר מעשה למדור 'אנשי לב'. הוא ביקש שניצור עמו קשר. בהגיע העת יצרנו עמו קשר והתוודענו לסיפור מיוחד במינו. הסיפור מתחיל כאן ב'לבבי', ממשיך בוויילאמסבורג, ועורר מעשיית התקרבות מיוחדת שסגרה את המעגל.

סיפרתם בגליון - פותח אותו יהודי, ור' שמעון הלל פרנס שמו - על יהודי שהתחזק בהינרות מהטכנולוגיה שהרסה לו את החיים, ועל החבורה שנפתחה בעקבות אותה התחזקות. גם אצלנו בבית הכנסת יש לנו חבורה דומה, אנחנו מתכנסים פעם בשבוע ומחזקים אחד את השני בעניין פגעי הטכנולוגיה.

בשבוע בו הופיע המעשה ב'לבבי', הבאתי אתי את הגליון, ויחד עם החברים קראנו את הסיפור שמוכר לרבים גם מחייהם שלהם. בזכות כך התעוררה שיחת חברים מיוחדת על כל הנושא הזה; על הגדרים ששייכים לכל אחד לפום דרגיה, ועל ההתחזקות בכוח רבינו להתגבר על כל הניסיונות.

אחד מהאברכים שבחבורה, בשם ר' יואל, עצר לפתע את כולם; 'אתם יודעים?!', הוא שאל לפתע. 'כל ההתקרבות שלי לרבי התחילה בזכות התגברות אחת שהייתה לי'. אנחנו שהתפלאנו כל כך, ביקשנו לשמוע מה הסיפור. ואז החל אותו אברך לספר כך:

לפני כמה וכמה שנים, קצת לאחר נישואי, עסקתי בכתיבת חידושי תורה - 'סוגיות', ולאחר שכתבתי אותם לעצמי חפצתי להקליד אותם למען יעמדו ימים רבים. לשם כך שאלתי מחמי, השווער שיחי, רשות להשתמש ולהקליד אצלו את החידושים שכתבתי לעצמי.

אחרי תקופה, כשראיתי שיש לי הרבה עבודה וכל פעם אני צריך ללכת לבקש טובות מאחרים, חשבתי לקנות לעצמי מחשב. כך אוכל לעבוד בקלות ובנוחות, והרי ממילא המחירים זולים מאד.

לפני שהחלטתי סופית לקנות את המחשב, החלטתי להתייעץ עם חברי הטוב, והוא משום מה אמר לי

לב הפרשה

פְּצַאתִי אֶת הָעִיר אֶפְרַיִם אֶת כְּפִי (ט, כט)

הצדיק הגדול גומר את עניינו דייקא אחר הסתלקותו מן העולם, וקבורתו בחוץ לארץ היא סוד כניסתו לתוך בית הבליעה של הסטרא אחרא, בסוד 'תפילה בבחינת דין', לגרום לו להקיא את כל חלקי הקדושה שבלעה (מבואר בליקוטי מוהר"ן תניינא, תורה ח').

הן על כך מרמז הפסוק שאמר משה: "כצאתי את העיר אפרוש את כפי" - "היינו כשהצדיק יוצא מן העיר אל קברו אז יפרוש את כפיו בתפילה, עד שיגמור מה שרוצה. ועל כן שם על קברו יכול כל אחד להתתקן אפילו הגרוע שבגורמים, כי שם עיקר הכח של בחינת התפילה הנ"ל, שעל ידי זה עיקר קול התנוחה הנ"ל, שהוא קול הניגון הנ"ל שעל ידי זה מוכיח את ישראל בבחינת נרדי נתן ריחו. ועל כן שם הכל יתקנו כראוי, כל מי שיזכה לבוא לשם בחייו ולומר תיקון הכללי שכולל כל העשרה מיני גנינה, המרמזים על נעימות תוכחתו הקדושה בחינת השיר שיתער לעתיד" (ליקוטי הלכות, חוה"מ ד, טו).

"וכאשר אכן נשמע מפי רבינו הקדוש שאמר באומיו: 'כצאתי את העיר אפרוש את כפי' - היינו כאומר שאחר הסתלקותו אז יעסוק בשלימות תיקוני התפילה לגמור את שלו כרצונו" (פרפראות לתוכנה תורה ח' תניינא).

אשריכם תלמידי חכמים!

בישיבת ברסלב בעיה"ק ירושלים התקיים מעמד סיום מסכת בבא קמא, שנלמדה בעמל רב במהלך השנה החולפת. וכן על מסכת פסחים, שהבחורים הוסיפו ונבחנו למרות שנלמדה בעבר.

במעמד נשמעו דברים מפי הרה"ח רבי משה קרמר שליט"א, הרה"ח רבי שמעון שפירא שליט"א, ורמ"י הישיבה.

דברי תורה חביבין

בת"ת ברסלב 'אהבת משה' התקיים מעמד מרגש, בו חילקו את התעודות והפרסים למצטייני תוכנית 'קנין נצח' לידעית פרקי משניות בע"פ, כשחלק גדול מילדי ובחורי הת"ת נבחנו על כל סדר מועד בע"פ. נאמו: ראשי המוסדות, הרה"ח ר' ניסים כלפא שליט"א והרה"ח ר' יהודה צבי שפירא שליט"א, ואורח הכבוד הרה"ח ר' אליהו עטיה שליט"א.

לחלות פני מלך

בישיבת ברסלב 'מתיתבא' התקיים השבוע 'כינוס ההתבודדות' שמתקיים מידי שנה לחיזוק עצת ההתבודדות שע"ה ביום חוק ולא יעבור, ונקבע השנה בסימן 'לחלות'.

הכינוס התקיים בצורה עשירה ומפוארת עם סעודה כיד המלך, כשקדמו לכך הכנות מרובות וקמפיין נרחב, וכן הוצאת גליונות וקונטרסים.

נשמעו דברים מפי חשובי אנ"ש ומשפיעי הישיבה.

מהנעשה והנשמע

ישיבת ברסלב 'קרן אור' בית שמש: הרה"ח רבי נתן ליברמנש שליט"א הגיע לביקור היסטורי בישיבה, במהלכה נשא דברי חזקו.

ביהמ"ד דחסידי ברסלב בברכפלד 'הקלויז': לאחר שספסלי ביהמ"ד לא הכילו את ציבור המתפללים הענקי, נקנו מחדש ספסלים ושולחנות עבור ביהמ"ד מעץ משובח ומפואר.

היכלות ר' אפרים'ל קארקובסקי בעל ספר"ק עונג שבתי: התקיימה עכ"ה לקברו ע"י אנ"ש בירושלים כרגל היארצייט.

נקודת הסב

הכלל, שאי אפשר בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד בפעם אחד, על כן בקל יבולין לגרש מחשבות רעות רק בשב ואל תעשה, דהיינו שלא לחשב אותו המחשבה רק לחשב איזה מחשבה אחרת בתורה או עבודה או אפילו משא ומתן, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן. ובקר מבאר במקום אחר שאין צריכין לעשות מלחמה ולנענע ראשו אנה ואנה כדי לגרש המחשבות רעות, כי אין זה מועיל כלל, אדרבא, על ידי זה מתגברים יותר. רק לבלי להשגיח עליהם כלל, רק לעשות את שלו במה שהוא עוסק בתורה או תפילה או משא ומתן, ולבלי להסתכל לאחוריו כלל, ועל ידי זה ממילא תסתלק.

(ליקוט מטה"ר, רלב)

לחזור בתשובה 'ברצינות' – כיצד?

מה נקרא לחזור בתשובה 'ברצינות'? האם צריך לפעמים להתרחק מן האמת? מהו הזלזול הגדול ביותר בענין ה'תשובה'?

שאלה: בימי השובביים הקדושים, מהדהדת קול הקריאה "שובו בנים שובבים" חודרת לעמקי הנשמה. ב"ה אני מתעורר לתקן את המעשים ולחזור בתשובה ולהתקרב יותר אל השי"ת, אך דא עקא, על אף שמצד אחד אני באמת רוצה להתקרב יותר אל השי"ת, הרי שמאידך אני מרגיש בלבי שאין זו אלא התעוררות חיצונית זמנית בעלמא, ולא 'ברצינות' [כמו שיש דברים שאני יודע היטב להתייחס אליהם ברצינות], ולדאבוני יש לזה ראיות מוצקות חותכות וצודקות מניסיוני הרב. ושאלתי היא: מה עושים? כיצד זוכים לחזור בתשובה 'ברצינות' באמת?

ועלינו לדעת ולהפנים היטב שכל ההתקרבות שלנו להשי"ת היא נפלאת מה הדעת ומשוללת הבנה לגמרי. דהיינו, גם אם הלב מלא עם קושיות כרימון על עצמו שכל ההתעוררות שלו להתקרב מחדש היא מילתא דתמיהה בתכלית, אסור לנו להקשיב להם ולהתייחס אליהם.

כי 'אפילו אם קשה לו קושיות על עצמו גם זה אינו טוב, כי גם זה מעשי בעל דבר שמחליש דעתו על ידי הקושיות שקשה לו על עצמו, איך אתה רוצה להתפלל בכונה והתלהבות, והלא בשעה הקודמת עשית כך וכך? וכיוצא בזה בלבולים הרבה בלי שיעור. וכל זה נמשך מזוהמת הנחש שמבלבל דעת האדם שרוצה להבין הכל, כי באמת אין אנו יודעים כלל. ואפילו שלמה המלך ע"ה אמר 'כי בער אנכי מאיש ולא בית אדם לי', וכן בתהלים אמר 'ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך'. מכל שכן אלף אלפים ורבי רבבות קל וחומר אנשים פשוטים, בפרט בדורות הללו. הכלל, שאין האדם יודע כלל, רק צריך להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת השם וכל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה, ואז טוב לך לעולם, וסוף כל סוף תגיע לתכלית הטוב והנצח בזה ובבא" (שם, בשר בחלב ד, יב).

והרי שהזלזול היותר גדול בענין התשובה, הוא להתאים ולהגביל את כוחה ותועלתה בגבולות השכל האנושי שלנו. אי לכך, הצעד הראשון בחזרה בתשובה הוא להפסיק לזלזל בה, רק להתייחס אליה בשיא הרצינות, דהיינו לדעת היטב שאין אנו יודעים כלל, וממילא לא שייך שנסביר לעצמינו מדוע זה כן נכון להתחיל תמיד מחדש.

כי באמת ענין התשובה הוא דבר נפלא, והוא למעלה מהדעת, למעלה מהתורה הקדושה כביכול. ועל כן כח התשובה אינו נפסק לעולם בשום אופן, ואפילו מי שמתחיל לשוב ונופל ח"ו מזה, ואפילו אם התחיל כמה פעמים, ובכל פעם נופל אחר כך למה שנופל, אף על פי כן הוא צריך להתחזק להתחיל בכל פעם מחדש. כי כח התשובה אינו נפסק לעולם, כי שם החסד עד אין סוף ... ובכל זמן יש חסדים נפלאים אצל השי"ת גבוה מעל גבוה, מה שאין הפה יכול לדבר ולהלב לחשוב. ואף על פי שהשי"ת עשה עמו חסד והרמו מאשפות והשיבו אליו והוא לא חס על עצמו ופגם גם בהחסד הנפלא הזה כמה פעמים, אף על פי כן יש חסד למעלה מחסד עד אין סוף, באופן שהכל יכולין להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהם, בכוחו וזכותו של הצדיק הגדול והחכם שבדורו, אם ישמעו אליו וילכו בדרכי הקדושות" (שם, נדרים ד, ז).

תשובה: אם הבנתי לנכון שאלתך, הרי שלמדו-ניסיון אתה, וניסית פעמים רבות לחזור בתשובה, להתקרב יותר להשי"ת, להתפלל יותר טוב, וללמוד יותר טוב, ולהתקדש יותר, וניסית להשתחרר ממאסר התאוות של הגוף. אולם למר גורלך, כל אלה לא צלחו, ואיך שהוא נפלת שוב, וממילא הרי מוכח שההתעוררות שלך הינה 'חיצונית זמנית' בעלמא.

ובכן, שים לב: על אף שהגיתוח השכלי 'נראה' אמיתי וצודק, ולא ננסה עכשיו אפילו להפריכו ולהסביר מדוע אליבא דאמת אין זה כך, שכן ממילא לא יעזור, כי הבע"ד שדואג לבנות את הסברות והניתוחים האלה, גם הוא לא ינוח ולא ישקוט, וממילא גם יצליח להפריך את הפירא גופא.

אך אעפ"כ, נאמר בבטחה, שגם אם נדמה לך שסברא זו היא אמת, אין דרך אחרת כי אם "להתרחק מן האמת!" שכן 'צריך שיהיה מאד מאד שהאמת לא ירחיק אותה ח"ו מהשי"ת ותורתו הקדושה, כי כל ההתרחקות והנפילות שבדעתו הכל על ידי האמת, מחמת שידוע בעצמו האמת שפגם וקלקל, בפרט מי שידוע שקלקל הרבה מאד, וגם עתה הוא כמו שהוא. ועל כן אומר בדעתו: הלא אני יודע האמת בעצמי עוצם קלקולי. ועל ידי זה נופל בדעתו ומתרחק כמו שמתרחק רח"ל, נמצא שכל התרחקותו ונפילתו הוא על ידי האמת. אבל באמת צריכין להתרחק מאמת כזה, כי לא כך הוא האמת, רק צריכין לידע שאין אנו יודעים כלל ... רק זה אנו יודעים באמת שהשם יתברך אמת ותורתו אמת, והוא יתברך גילה לנו על ידי צדיקו האמתיים עוצם חסדו ורחמי עד אין חקר ... זה עיקר האמת, וכל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה, כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך והוא יודע יצרנו כי עפר אנחנו, ויקר בעיניו מאד כל תנועה והעתקה כחוט השערה שאדם ממשך עצמו להשי"ת בזה העולם הגשמי מאד. וכל מה שהוא רחוק ומגושם יותר, כמו כן יקר בעיניו יותר כל תנועה והמשכה אליו יתברך ממקום רחוק כזה. וזה עיקר האמת, בבחינת אמת מארץ תצמח, 'מארץ' דייקא" (ליקוטי הלכות, ריביית ה, כד).

הוא אומר: אם אתה רוצה 'באמת' ו'ברצינות' להתקרב להשי"ת, אנו חייבים להשליך כל מיני סוגי 'אמת' האורבות לנו על הדרך ורוצים למנוע אותנו מ'אמיתת האמת'. כלומר, הרצינות הנצרכת לתשובה והתקרבות מחדש, היא - הא גופא - להפסיק לתת חשיבות והתייחסות לכל הראיות המוצקות והחותכות מהסוג הזה, ופשוט להתעלם מהם ולהשליכם מהדעת.

אלפי הקוראים משגרים ברכת מזל טוב להרה"ח יהושע גרוס שליט"א המסייע בעריכת הגליון וסידורו לדפוס בכל שבוע, לרגל נישואי בנו למזל טוב. זכות ההפצה תעמוד לו ולזרעו אחריו להתברך בכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות

טלפון בא"י: 02-5021316 • בארה"ב: 845.584.1011
אימייל: levuvy148@gmail.com
הערות, לתרומות והוצאות או להפצת הגיליון באזור מגורייך, נא להשאיר הודעה במערכת לקבלת העלון מדי שבוע ניתן לשלוח אימייל למערכת

שיעורים ושיחות בעבודת ה'			
מערכת ברסלב			
נייטם, שיעורים, עיונים, סיפורי התחברות ועוד			
ארה"ב	ארץ	ארץ	ארץ
646.585.2985	02.5.808.321	0330.390.0487	0330.350.3064
קול איחוד ברסלב לטוה"ק 09-7721111			